

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in tožiše v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera. Istituzione Economica Italiana-Milano, Via G. Lazzaroni 10.

IZKljučno zastopstvo za OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaia vsak torek in petek

Ljubljana, torek 1. decembra 1942-XXI

Cena posamezni številki tir 0'60

Predpisi o prenosu motor- nih vozil,

ki so označena in registrirana v Ljubljanski pokrajini

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Člen 1. — Prodaja in prenos lasti motornih vozil, ki so označena in registrirana v Ljubljanski pokrajini, po kakršnem koli naslovu, sta dopustna samo v prid osebam, ki imajo svoje bivališče v Ljubljanski pokrajini ali ustanovam, ki imajo svoj sedež v pokrajini.

Člen 2. — V izjemnih primerih more Visoki komisar na obrazloženo mnenje urada za civilno motorizacijo z njemu pridržanim odlokom dovoliti prodajo in prenos tudi izven primerov po prednjem členu.

Člen 3. — Odsvojlina in prenosna dejanja vobče, ki se zgodijo v nasprotju z določbami prednjih členov, so povsem nična.

Urad za civilno motorizacijo Visokega komisariata in javni avtomobilski register za Ljubljansko pokrajino ne smeta izvesti odsvojlinskih in prenosnih dejanj v korist oseb ali ustanovam, ki nimajo pogojev iz člena 1. te naredbe ali dovolilnega odloka iz prednjega člena. Odlok mora ostati pri spisih, ki jih hrani urad za civilno motorizacijo Visokega komisariata.

Člen 4. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana 28. nov. 1942-XXI.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Predpisi glede zaplembe blaga ob oskrbovalnih prestopkih

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Člen 1. — V vseh primerih kršitve predpisov o ureditvi proizvodnje, oskrbe, potrošnje in cen se mora vselej odrediti zaplemba zadevnega blaga, tudi če je ne odreja izrečno posebne določbe za posamezni predmet.

Zaplemba lahko odredi občespravno oblastvo prve stopnje tudi ob kršitvah, ki so taka kazniva dejanja, da so zanje pristojna sodna oblastva. V primeru oprostitev pri teh sme obdolženec zahtevati izkupiček od prodaje po naslednjem členu.

Izkupiček prodaje zaplenjenega blaga se steka v »Bednostni sklad« proračuna Visokega komisariata.

Člen 2. — V smislu določb prednjega člena se zaplenjeno blago, če je živilo ali podobno in spada pod poslovanje Pokrajinskega prehranjevalnega zavoda, odkáže temu zavodu, ki pa mora vplačati protivrednost v prej navedeni »Bednostni sklad« po vsakokratni za uvoznika ali proizvajaleca določeni prodajni ceni, s pridržkom odobritve ravnateljstva računovodstva Visokega komisariata.

Vse drugo blago pa se mora prodati po predpisih, veljajočih za prodajo stvari, zadevajajočih kaznivo dejanje (corpora delicti).

Člen 3. — Vsote iz denarnih kazni, ki jih izrekajo sodna in

Evropsko gospodarstvo

Minister Rafael Ricciardi je objavil pod naslovom »Evropsko gospodarsko sodelovanje« svoje govore, ki jih je imel, odkar stoji na njegovi sposobnosti odgovornost za težko in natančno nalogo, katero je prevzel kot nacelnik obstoja za »Izmenjavo in valute«. Vojujoči se narodi poznajo uspehe in porazov v teh trdih vojnih letih, niso jim pa znane težave in skrbi, ki jih imajo sleherni uro možje, ki so se z veliko marljivostjo posvetili gospodarskemu odporu v vojni. Ta smoter ne bo dosežen samo z junaskim požrivanjem onih, ki se bore z orožjem, temveč tudi s pomočjo onih, ki na drugem bojišču proučujejo in si prizadevajo, da ne bi zmanjkalo vsakdanjih življenjskih potrebščin.

Med umetniki, ki se morajo v tem posebnem odseku težko boriti, je nedvomno minister za »Izmenjavo in valute«. Moral je uresničiti to, kar je bilo s tovariši, ki so bolj neposredno zainteresirani, sklenjeno glede nakupa tujega in prodaje domačega blaga. Sklenjene so bile številne in trudapolne trgovinske pogodbe z zavezniki in nevtralcji. Treba je bilo poskrbeti za plačilna sredstva v inozemstvu, kar je težka naloga, ker ni lahko osnovali ali priskrbeli potrebnih valut v ta namen. Z neposredno in neprestano udeležbo je pripomogel k izenačenju mednarodne bilance, ki tako vpliva na kurz izmenjave in na denarno trdnost, kar je končni cilj in zanesljiv znak moči in prestiža. Vsestranska delavnost v molku, skromnosti, vztrajnosti in zvestosti do ukazov od zgoraj.

Sedanje gospodarske pogodbe niso le v skladu z zadostitvijo trenutnih potreb, temveč so namenjene tudi bodočnosti. Vsi ti sporazumi, ali vsaj večji del izmed njih, bodo morali preživeti vojno. Zdaj je pač že vsak prepričan, da bo bodoči red v Evropi in na svetu pač drugačen od onega, kakršen je bil ob izbruhu vojnih sovražnosti. Minister Ricciardi je v svojem govoru na monakovski univerzi razpravljal o bodočem evropskem sodelovanju s ciljem »gospodarske samopreskrbe«, kar se je prej običajno imenovalo neodvisnost ali gospodarska avtonomija. Sicer gotovo nihče že naprej ne odklanja poštenega in enakopravnega gospodarskega sodelovanja med različnimi državami in celinami, če pa zaradi škodoželjnosti ene strani ni mogoče doseči pravičnosti v trgovanju, se je treba usposobiti za delo in napredek z odpovedjo pogajanj ter z odklonitvijo nadležnih pogojev, ki bi jih druga stran hotela vsiliti. Tako

upravna oblastva za kršitve iz člena 1. in oskrbovalnih predpisov vobče, se odvajajo še nadalje v sklad »Denarne kazni in globec« Visokega komisariata.

Člen 4. — Ta naredba, s katero se razveljavljajo vse druge, nje nasprotujoče ali z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo, ko se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana 25. nov. 1942-XXI.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

so n. pr. Anglija in Zedinjene države dolgo, preveč dolgo vsiljevale ostalemu svetu, predvsem pa Evropi, pretežke pogoje za izmenjavo, ki jih je bilo treba za kratek čas sprejeti in prenesti. Ni bilo izbire, niti možnosti odtegnitve.

Ta položaj, ki je postal že tiranski, je utrdil anglosasko gospodarsko premoč ter je dovedel do paroksizma osobnosti, do nevarne omame, da je možno sestradati one drzne evropske narode, ki bi se skušali osvoboditi gospodarske volje združene plutokracije. Če dobro premislimo, je bila ta nevarna, premočena in predrzna omama eden glavnih razlogov sedanje vojne ter ne bi bila zadnji vzrok bodočih spopadov. Nad človeštvo bi prišle nove nadloge samo zato, da se nasiti požrešnost nekaterih na škodo večine.

Ta položaj, to iztirjenje ciljev na kriva pota in izpačenost vesti, se bo moral končati vsaj glede Evrope. Kako in kdaj? Končalo se bo tedaj, ko bo novi politični red po zmagi Osi odobril oni gospodarski red, ki ga imenuje minister Ricciardi »gospodarsko samopreskrbo«, njegov tovariš Funk pa »življenjski prostor«. Prostor, ki ne bo omejen samo na obe veliki državi Osi, temveč bo obsegal tudi one male in srednje države, ki se danes bore z enako ognjevitostjo in za isti cilj. Ta program niso utopične sanje, temveč možna in gotova resničnost bodočnosti. Tudi v mislih gospodarstvenikov, ki ne živijo v oblakih, ampak proučujejo dejstva, gola dejstva kot edini vodič za dolgo udejstvovanje v bodoči mirni dobi.

Dejstva, zlasti ona, ki jih je rodila vojna, so dokazala, da more primerno organizirana Evropa živeti, proizvajati in se razvijati sama. Lahko se bo odrekla bogastvu Zedinjenih držav, kajti vojni dogodki so dokazali, da ni ne izmerno in ne totalitarno. Mogla se bo odredi sodelovanju z Anglijo, saj so dogodki pokazali, da je to le stoletna židovska organizacija, ki izkorišča delo in bogastvo drugih.

Povojna doba ne bo samo osvobodila Evrope pred nenasilnimi

goljuli, temveč bo spremenila tudi mesečno razmerje med različnimi celinami. Evropska samozadostitev bo zlomila požrešno ameriško oholost. Washingtonski oblastniki bodo v silnih zadregah zastran iskanja novih tržišč za presežek ameriške proizvodnje.

Stara aktivnost njihove mednarodne bilance, ki je eden izmed glavnih vzrokov, da so danes v posesti svetovnega zlata, bo doživela močne in nepopravljive pretrese. Prikazali se bodo strašni dolgovi in morda ni pretirana trditev, da se bo moralo zlato, ki ga čuvajo s takšno pohlepno ljubumnostjo, izvoziti po sili ter se razdeliti po svetu, da bo mogoče plačati bodoče obveznosti in vzpostaviti ravnotežje mednarodne bilance, ki je že padlo v brezno »deficitac«.

Ni pretirana misel, da se bodo Zedinjene države ponižno in na kolenih obrnile na Evropo, da pospešijo pogodbe in trgovanje. Rooseveltov program računa v svoj kratkovidnosti z južnoameriškim državami, toda razočaranje ne bo izostalo. Tamošnja tržišča se ne morejo niti primerjati z evropskimi, ki imajo neizmerno številnejše prebivalstvo in zato neizmerno večjo kapaciteto konsuma.

O Angliji je skoraj nepotrebno govoriti. S pogodbo v Ottawi je skušala popraviti ono, kar je izgubila na evropski celini. To ji je le delno uspelo. Toda gospodje v Londonu ne bodo mogli več računati z imperijem ne v političnem in ne v gospodarskem oziru. Niti ne kot z izvorom in rezervo kapitala. Britanska ošabna banka, kateri se je posrečilo s trudom obdržati postojanke, ki jih je industrija izgubila v inozemstvu, ki je nadomestila v mnogih odsekih že majavo posredovalno trgovanje, ki je intervenirala pri velikih svetovnih kupčijah, bo oslabiljena in brez upanja na obnovo in osvoboditev.

Gospodarski nemir po sedanjih drugi svetovni vojni, o katerem je naš minister za »Izmenjavo in valute« govoril na monakovski univerzi, bo trda in zaslužena pokora za Anglijo in Zedinjene države, ki so hotele sedanjo nadlogo.

Pojasnilo o kolektivni pogodbi med trgovci in njih nameščenci

Radi pravičnega tolmačenja nove kolektivne pogodbe med trgovci in njih nameščenci je izdalo Združenje trgovcev naslednje pojasnilo: Kolektivna pogodba velja od 1. decembra 1942. Nameščenci, ki prejemale plače za nazaj, dobe plače po novi pogodbi 31. decembra 1942. Oni pa, ki prejemale plače naprej, dobe plače po novi pogodbi že 1. decembra t. l.

Povišek plač se računa od osnovne plače, ki je bila v veljavi dne 1. avgusta 1941.

Če je torej nameščenec prejel 1. avgusta 1941 700 lir osnovne mesečne plače, mu gre torej 30% povišek, kakor je določeno v novi kolektivni pogodbi.

V primeru, da je bila plača nameščenca zvišana med 1. avgustom 1941 do 30. novembra 1942 od minimalne plače 524 lir na 700 lir mesečno, ne gre nameščenca nikak povišek.

Drugi primer: nameščenec je imel 1. avgusta 1941 osnovne plače 1000 lir. Do 30. novembra 1942 je prejel od šefa mesečni povišek 200 lir, da je znašala njegova mesečna plača 1200 lir. Po novi pogodbi tak nameščenec nima pravice do poviška, ker mu je bil ta povišek (10%) že priznan pred to pogodbo.

Vsak povišek plače po novi kolektivni pogodbi gre torej vedno od osnovne plače, ki jo je nameščenec dejansko prejel 1. avgusta 1941 in ne od morebitne zvišane plače, katere je bil nameščenec deležen po 1. avgustu 1941 do 30. novembra 1942.

Nameščenecem, ki so prejemale osnovno plačo dne 1. avgusta 1941 v znesku 700 do 900 lir (člen 2., točka 1 a) in b) pogodbe), in ki nimajo po dovršeni učni dobi dveletne zaposlitve, pripada po novi pogodbi le 20% povišek.

Vsi delodajalci morajo 15. decembra izplačati osebju božičnico v višini polmesečne plače.

Onim, ki prejemale tedensko ali 14 dnevno plačo in ki ne spadajo pod § 324. zakona o obrtih, se zviša minimalna mezda 2.16 lire za 30% in prejmejo dne 15. decembra 1942 šestdnevno božičnico.

Osebjem, ki že prejema doslej višje prejemke, obdrži svoje prejemke neokrnjene, kar velja tudi za običajno 13. plačo, ki so jo doslej prejemale.

Kolektivna pogodba ne posega v delovni čas, ki je predpisan za trgovske obratovalnice in delovni čas pomožnega osebja z dne 16. aprila 1929.

Kolektivno pogodbo je v celoti objavil »Trgovski list« št. 94 z dne 27. novembra 1942.

Vračilo depozitov pri bivših jugoslovanskih državnih zavodih

V zadnjih sporazumih, sklenjenih med državami naslednicami premoženja bivše kraljevine Jugoslavije, je bila priznana potreba, da se upravičencem oprostijo in vrnejo jamstveni depoziti in kavcije, založene pri bivših državnih in samoupravnih kreditnih zavodih, tudi če so last oseb, bivajočih v drugih nasledstvenih državah. Povračilo je predvideno med drugim na način, da imajo lastniki možnost predložiti listine javnega dolga v državah, kjer bivajo.

Zato se vabijo interesi, stanujoči v naši pokrajini, da predložijo čimprej Visokemu komisariatu, uradu za nadzorstvo in zaščito štednje ter kredite, prošnje za vrnitev omenjenih depozitov, ki so jih svoječasno založili pri omenjenih jugoslovanskih kreditnih zavodih na ozemlju drugih nasledstvenih držav.

Vsaka prošnja naj se napravi v treh primerkih in dvojezično (v italijanski in slovenski) ter mora vsebovati tudi vse potrebne podatke za ugotovitev depozita.

Stanje tekstilne industrije na Hrvaškem

V Zagrebu so bili pred kratkim objavljeni uradni podatki o stanju tekstilne industrije na Hrvaškem. Po teh podatkih je sedaj na Hrvaškem 66 tekstilnih obratov, ki so delniške družbe in zavezane, da javno polagajo svoje račune. Če se pa upoštevajo tudi podjetja, ki so v zasebni posesti, se število tekstilnih obratov na Hrvaškem znatno zviša. V tem primeru je vseh tekstilnih podjetij na Hrvaškem 176 z 215 obrati. Od teh je 71 tkalnic, 24 predilnic, 42 obratov za proizvodnjo trikotaže in nogavic, 30 obratov za predelovanje konoplje, 17 obratov za oplemenitenje tekstilnega različnega blaga in 13 podjetij za izdelovanje preprog in zaves. Ostanek obratov odpade na obrate, v katerih se proizvajajo drugo tekstilno blago.

Trgovce vljudno obveščamo, da jih prihodnje dni obišče naš akviziter radi noveletnih voščil v »Trg. listu«. Prosimo vse gospode trgovce, da letos objavijo svoja noveletna voščila predvsem v »Trg. listu« in s tem manifestirajo svojo stanovsko zavednost.

Iz italijanskega gospodarstva

Finančno ministrstvo je odredilo, da so odslej v zakonitem obtočku tudi bankovci, ki jih je svoje dni določila Banca d'Italia za obtoček na ozemlju Italijanske vzhodne Afrike. Ti bankovci so po 1000, 500, 100 in 50 lir ter se razlikujejo od običajnih bankovcev samo po barvi.

Kmetijski minister je pozval, kakor poroča agencija Agit, vse kmetijske inšpektorate obalnih krajev, da se dogovore s pristanskimi oblastmi, kako bi se čim hitreje in čim intenzivneje izkoristili obmožja peščenih krajev za gojitve rastlinstva, ki uspeva na peščenih tleh.

Med Italijo in Finsko je bila sklenjena nova trgovinska pogodba, ki zagotavlja Italiji povečane dobave iz Finske. Tako bo dobavljala Finska Italiji celulozo, les, papir in druge važne surovine, Italija pa Finski v prvi vrsti tekstilno blago in v manjši meri tudi vrtnarske proizvode.

Na podlagi nove italijansko-madžarske trgovinske pogodbe, ki velja do konca junija 1943, se bodo italijansko-madžarski trgovinski odnosi znatno povečali. Italija bo izvažala v Madžarsko predvsem umetno svilo, tekstilne izdelke in bombaž. Izmenjava blaga bo izenačena na podlagi vrednosti izmenjanega blaga. Za nekatere predmete so določeni prehodni kontingenti.

V Frankfurtu je bila slavnostna skupščina italijansko-nemške trgovinske zbornice, ki je bila ustanovljena pred 20 leti. Glavna naloga zbornice je poleg njene informativne službe za člane nadziranje italijansko-nemške trgovine, zlasti dobav sadja in sočivja.

S sladkorno peso posejana površina zemlje je bila letos v Italiji povečana za skoraj 10% na 173.000 hektarov. Letošnji pridelek sladkorne pese se cenil na 6,5 do 7 milijonov metrskih stotov. Za proizvodnjo sladkorja se bo porabilo 5,2 milijona stotov, ostanek pa za proizvodnjo alkohola.

Italijansko kmetijsko ministrstvo je dovolilo zvišanje cen kvasa za 1 liro pri kilogramu, prodajni pogoji pa morajo ostati neizpremenjeni. Ta cena velja za mokri kvas, dočim je določena za suhi kvas dvojna cena s poviškom 2 lir pri kilogramu.

Število angorskih kunccev je v Italiji naraslo na 100.000, ki dajo letno več kot 30.000 kg odlične volne. Reja angorskih kunccev je olajšana, ker je potrebna za njih vzrejo približno ista krma ko za navadne kunce.

Število vojnih vrtov je v Italiji v zadnjih letih zelo naraslo. Prvi takšni vrtovi so nastali l. 1935. v zvezi z ukrepi proti sankcijam, in sicer po zaslugi Dopolavora. Ze l. 1936. je bilo v Italiji 36.000 vojnih vrtov s skupno površino poldrugega milijona kvadratnih metrov. Sedaj je njih število naraslo na 276.000, njih površina pa na 47.500.000 m². Velike zasluge pri ustanavljanju vojnih vrtov imajo tudi italijanske državne železnice, ki imajo ob progah že 12.700.000 kvadr. metrov vojnih vrtov. Ti vojni vrtovi so omogočili povečanje reje malih živali. Tako se je število kunccev povečalo od 2,2 milijona v l. 1935. na 17,5 milijona sedaj.

Predpisi za proizvodnjo in prodajo steklenega in keramičnega blaga

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbu:

Clen 1. — Prepovedujeta se proizvodnja in prodaja občinstvu glede steklenega in keramičnega blaga, ki ni obseženo v naslednjem seznamu: 1. injekcijske fiole; 2. fiole in cevke za tablete; 3. termometri, retorte, stekleni in keramični predmeti za znanstvene laboratorije; 4. steklene tkanine; 5. opletenke in steklenice; 6. steklo za svetilnike; 7. valjci za svetila in za oljenke in petrolejke; 8. buče, nastavki in opore za električne svetilke in radiocevke; 9. fotografske plošče; 10. buče za ribiške svetilke; 11. plošče iz stekla za razpršavanje pri signalizaciji; 12. optična in poloptična stekla; 13. stekla za ure; 14. stekleni in porcelanski izolatorji; 15. steatit (izolacijska tvarina); 16. zdravstveni in higieniški predmeti iz stekla in keramike, ki posamez niso nad 50 kg teži; 17. kemični peščenjak; 18. peščenjak za odtočne naprave in vode; 19. brusilni prah; 20. tipizirani stekleni in keramični proizvodi; 21. cevke iz stekla in kristala in paličice za izdelovanje električnih svetilk in termoionskih cevk; 22. buče za izolacijske posode; 23. cevi za izdelavo injekcijskih fiol; 24. dvojni porcelan za rabo v bolnišnicah; 25. negorljive tvarine za industrijsko uporabo.

Clen 2. — Od proizvajalce in prodajne prepovedi se izvzemajo stekleni in keramični predmeti, namenjeni za državna oblastva na podstavi rednih nabav.

Clen 3. — Do 31. dec. 1942-XXI je dovoljeno prodajati občinstvu steklene in keramične predmete, ki niso obseženi v seznamu iz člena 1., proizvedene do dne uveljavitve te naredbe.

Dovoljuje se dovršitev del, ki so se že pričela na dan uveljav-

itve te naredbe, do roka, ki ga določi na zaprosbo prizadetih Pokrajinski korporacijski svet.

Clen 4. — Dovoljena sta proizvodnja in prodaja predmetov iz žgane gline preprostih vrst, namenjenih za kmetijsko in hišno rabo. Proizvajalce morajo vložiti pri Pokrajinskem korporacijskem svetu prošnjo za pooblastitev, da nadaljujejo proizvodnjo in prodajo. Prošnji mora biti priložen seznam predmetov, ki so že izdelani in ki naj bi se še izdelovali, pri čemer je za vsak predmet navesti proizvodnjo in prodajo, ime izdelka in njegovo sedanjo ceno.

Pokrajinski korporacijski svet objavi seznam lončarskih predmetov, katerih proizvodnja in prodaja se še nadalje dovoljuje.

Dokler se ta seznam ne objavi, se lončarski predmeti za kmetijsko in hišno rabo ne smejo izdelovati.

Clen 5. — Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 5000 lir ali z zaporom do dveh mesecev.

Clen 6. — Ta naredba stopi v veljavo na dan po dnevu objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana 26. nov. 1942-XXI.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

OBJAVA

Pri Pokrajinskem korporacijskem svetu je prizadetim na ogled seznam steklenih in keramičnih predmetov, katerih proizvodnja in prodaja sta dovoljeni. Ti izdelki morajo imeti navedeno ceno za prodajo pri proizvajalcu in za prodajo porabniku; slednja cena mora biti vtisnjena na vsakem posameznem predmetu.

Kontrola kapitalnega trga na Hrvaškem

Hrvatska vlada je izdala v oktobru več ukrepov, ki naj omogočijo čim bolj popolno kontrolo domačega kapitalnega trga. V zvezi s temi ukrepi je bila tudi objavljena naredba o shematizaciji bančnih bilanc. Ta naredba velja tako za domače denarne zavode ko tudi za podružnice inozemskih bank, ki poslujejo na Hrvaškem.

Iz pregleda te naredbe se vidi na prvi pogled, da je njen glavni namen, doseči natančen vpogled o povezanosti bank z industrijo in trgovino ter o industrijskih in trgovinskih koncernih, ki jih obvladujejo banke. Kot koncernska podjetja se smatrajo ona, pri katerih so banke udeležene z najmanj 50 odstotki delniške glavnice. S posebno natančnostjo morajo nadalje denarni zavodi izkazati lastna sredstva in rezerve. Letne bilance morajo biti v uradnem listu objavljene najkasneje do 30. aprila. Le izjemoma se sme ta rok podaljšati za dva meseca, da morajo biti torej ob koncu prvega polletja objavljene vse bilance. Kontrolni uradi pa morejo zahtevati od denarnih zavodov še nadaljnje podrobnosti o njih poslovanju, da je vse denarno poslovanje pod stalnim nadzorstvom. Tudi za zavarovalnice je predpisan nov shema njih letnih zaključkov ter se morajo pri tem zlasti razlikovati zavarovanja, ki se izvedejo za lasten račun zavarovalnic od pozavarovalnih poslov.

Poostrena kontrola naj da vlagateljem gotovost, da poslujejo denarni zavodi Hrvatske po načelih poštenih trgovcev. Investi-

cije prevelikih zneskov v lastna industrijska podjetja so pred desetimi leti povzročile imobilizacijo denarnih zavodov, zbog česar se je takrat nastala kriza bistveno poostri. Poleg te kontrole se bo pod drugim naslovom izvedla še enkratna kontrola rezerv vseh važnejših gospodarskih podjetij na Hrvaškem.

Dve naredbi z zakonsko močjo, in sicer prva z dne 6. in druga z dne 21. oktobra, predpisujeta prijavo in enkratno obdajitev vseh tihih rezerv. Prijavi so zavezana vsa podjetja, ki morajo voditi knjige. Do 6. novembra so morala

podjetja prijaviti vse tihe rezerve, ki so jih imela ob koncu poslovnega leta, ki služi kot podlaga za davčno odmero in ki niso bile izkazane ali niso bile obdajene. Mišljene pa so rezerve obratnega kapitala, ne vložnega kapitala ter latentne rezerve. Ker izvirajo te predvsem iz blagovnih in materialnih zalog, morajo podjetja priložiti prijavam natančne kalkulacije. Gre zlasti za to, da se obdači večja vrednost blaga in materiala, ki je v zalozah podjetij. Davek znaša 30 odstotkov ugotovljenih tihih rezerv in je enkratno. Po plačilu tega davka se smatrajo te rezerve kot redne.

V zvezi s tem je bila nadalje objavljena naredba hrvatskega finančnega ministrstva o kontroli blagovnih in materialnih zaloz. Naredba določa, da so davčni uradi vsak hip upravičeni oceniti zaloge materiala, surovin, postranskih proizvodov, odpadkov, polfabrikatov in gotovih izdelkov pri posameznih podjetjih, če upravičeno sumijo, da se je izvedla kalkulacija na podlagi nepravilnih cen.

Madžarska zunanja trgovina

Te dni so bili objavljeni podatki o zunanji trgovini Madžarske v prvi polovici tega leta. Izvoz se je v primeri z lanskim 1. polletjem dvignil po vrednosti od 304,7 na 499,7 milijona pengő, t. j. za približno 46 odstotkov. Istočasno pa se je povečala vrednost uvoza od 316,8 na 581 milijonov pengő ali za več kot 50 odstotkov.

Prvo mesto v madžarski zunanji trgovini zavzema še nadalje Nemčija. Uvoz iz Nemčije je znašal 225,2 milijona (pred enim letom 183,3 milijona) in se je torej povečal za 21,5 odstotka. Še bolj pa je narasel madžarski izvoz v Nemčijo, namreč od 179,8 na 272 milijonov pengő ali za več kot 51 odstotkov. Zelo se je povečala tudi madžarska zunanja trgovina z Italijo. Uvoz je narasel od 51 na 150 milijonov, izvoz pa od 47,5 na 90 milijonov pengő. Na tretjem mestu je Švica. Izvoz se je povečal od 21,1 na 28,7 milijona pengő, uvoz pa od 7,4 na 16,2 milijona pengő.

Denarstvo

Hrvatsko finančno ministrstvo je naročilo izdelavo drobiža za 325 milijonov kun. Novci bodo po 10, 2, 1 ter po 0,50 in 0,25 kune.

Hranilne vloge pri srbski Poštni hranilnici so dosegle že vsoto 100 milijonov din, vloge na čekovne račune pa 1 milijardo din. Poštna hranilnica je uvedla razne olajšave za hranilne vloge in je zato računati, da se bodo te še pomnožile in povečale.

Iz združnega registra

Iz upravnega odbora Ljudske posojilnice, zadruga z n. j. v Novem mestu se izbrišeta člana: Ivan Sešek in Brule Franc.

„Magra“

Industrija lesnih izdelkov
Ljubljana, Šmartinska cesta 10

Gradbeni tehnični karton,
Popular šah, keglji, računal,
Marjana in druge igrače

Leseni izdelki za industrijo in domačo uporabo

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

»INTRA« družba z omejeno zavezo za proizvajanje in razpečevanje gradbenih potrebščin. Ljubljana, podružnica v Triestu. — Na izrednem občnem zboru se je spremenila družbena pogodba. Osnovna glavnica znaša odslej 500.000 lir in je vplačana v gotovini. Prokura za centralo se je podelila dr. Hrašovecu Milku, odvetniku v Ljubljani.

»Standard« družba z o. z. industrija usnja Kranj (prej Pollak), centrala Ljubljana. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorji: dr. Perger Franc, tajnik Združenja kmetovalcev, dr. Jan Branko, uradnik Gospodarske zveze, dr. Čeferin Emil, uradnik Zadrudne zveze, vsi v Ljubljani.

Gospodarske vesti

Cas za zatemnitev je sedaj določen po odredbi Visokega komisarja od 17.30 do 6.30.

Zastopniki italijanskega kmetijskega ministrstva so se sporazumeli z zastopniki nemškega državnega urada za žito glede rednih pošiljatev žita iz zasedenih vzhodnih pokrajin.

V zagrebški trgovinski register se je vpisala podružnica bruseljske Mednarodne družbe za spalne in jedilne vagonne. Glavnica v višini 24 milijonov kun je vložena z odstopom spalnih vagonov. Pooblaščenec tvrde je Nikola Blažević.

Nova naredba o peki kruha je stopila na Hrvaškem 14. novembra v veljavo. Po tej naredbi je prepovedana tudi v zasebnem gospodarstvu peka kruha iz čiste pšenične moke. Dovoljena je samo peka iz zmesi enotne pšenične in koruzne moke v razmerju največ 20 % pšenične in najmanj 80 % koruzne moke. Pšenična moka se more zamenjati tudi z rženo, ječmenovo ali sorženo moko.

V Srbiji je danes 14 združnih zvez, ki imajo skupaj 4160 članic in 410.000 združnikov. Najmočnejša zveza je še vedno Glavna zveza srbskih kmetijskih združenj z 2500 združniki in 196.000 združnikov. Druga najmočnejša zadruga je Zveza uradniških združenj, ki ima 137 združenj z 61.856 člani.

Zaradi pomanjkanja krme se je številno živine v Turčiji znatno skrčilo. Turška vlada je zato odredila dva brezmesna dneva, ko morajo biti vse mesarje zaprte.

Nova trgovinska pogodba je bila sklenjena med Dansko in Madžarsko. Pogodba velja za pol leta. Vrednost dovoljenih kupcij je določena na 7,5 milijona danskih kron. Madžarska bo dobavljala Danski tkaninske izdelke in elektrotehnične predmete, Danska Madžarski ribe in stroje. Pogodba predvideva nadalje obojestransko izmenjavo semen v vrednosti 4,5 milijona danskih kron.

Od madžarske gozdne površine je približno 3 milijone katastrskih johov v zasebni lastnini. Z lesno proizvodnjo in lesno trgovino se sedaj bavi 100 zasebnih veleposrestitelj, 26 cerkvenih posestev, 32 zadrug, 162 delniških družb, 86 družb z omejeno zavezo in približno 3000 zasebnih tvrdk.

Luksuzni davek je uvedla vlada v Vichyju za vse ono blago, ki ni racionirano ali ni zavezano kontroli cen. Dosedanji produkcijski in prometni davek se za to blago zviša od 9 na 25 odstotkov. Vlada upa, da bo z novim davkom povečala svoje davčne dohodke za 10 milijard frankov.

Španska proizvodnja svilениh kokonov je znašala po svetovni vojni približno 1 milijon kilogramov. Že pred izbruhom državljanske vojne je nazadovala, po končani državljanski vojni pa je padla na 124 tisoč kilogramov. Ker je španska vlada svilgojstvo zelo pospeševala, se je proizvodnja znova povečala in dosegla l. 1940. 316.000 kg, letos pa že 470.000 kg.

V Španiji se je proizvodnja lesne celuloze dvignila v zadnjem času za 300 odstotkov.

Slovaška je l. 1941. izvozila na Bolgarsko blaga v vrednosti 47 milijonov levov, uvozila pa za 51 milijonov levov. Na podlagi sklenjenega kompenzacijskega dogovora naj bi se vrednost bolgarsko-slovaške trgovine povečala na 80 milijonov levov.

Dolg čunkinske vlade je narasel od 4,3 milijarde juanov v l. 1937. na 11,6 milijarde juanov ob koncu lanskega leta.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova 3
Telefon št. 22-72.